

Fecioara Maria în scrierile Fericitului Augustin

Pr. Dr. Adrian DINU

A. Viața și activitatea Fericitului Augustin

Învățătura despre Sfânta Fecioară Maria formează un substanțial și interesant capitol de teologie creștină, pe care specialiștii îl dezbate și-l îmbogățesc continuu¹.

Fericitul Augustin s-a născut în anul 354 la Tagaste, oraș al provinciei Numidia (azi Souk-Ahras, în Algeria), fiul lui Patricius, unul din conducătorii orașului și al Monicai „o creștină împodobită cu o rară râvnă pentru credință”². A făcut studii în orașul natal, apoi la Madaura și Cartagina (371). În perioada aceasta Augustin a trecut prin mai multe crize, înclinând spre maniheism (373-382) sau spre „singurătatea filosofică” (383-386), dar căutând mai ales să-și formeze o concepție proprie despre lume.

În 383 se îmbarcă pentru Italia și obține o catedră de retorică la Milan. Aici s-a întâlnit cu Sfântul Ambrozio și în urma catehezelor și a relațiilor cu el s-a botezat (387). S-a întors apoi în Africa, la Tagaste, unde a dus cu câțiva prieteni o viață retrasă ca de mănăstire³. Este chemat la preoție în 391, iar câțiva ani mai apoi devine episcop ajutor al lui Valeriu, la Hippo⁴. După moartea acestuia Augustin a rămas episcop definitiv ducând o viață de studiu, de renunțări monahale și de milostenie. A luat parte activă la toate luptele doctrinale ivite în timpul său, contra ereziilor și schismaticilor, s-a implicat în probleme administrative și a ajutat cât a putut poporul său împotriva năvălitorilor⁵.

La 28 august 430, Fericitul Augustin a murit în timp ce orașul său era asediat de vandali.

---

¹ Pr. Prof. Ioan G. Coman, *Și Cuvântul Trup S-a făcut*, Editura Mitropoliei Banatului, Timișoara, 1993, p. 307.

² Idem, *Patrologie*, Manual pentru uzul studenților Institutelor teologice, București, 1956, p. 250.

³ *Ibidem*, p. 252.

⁴ Scharpff, „Augustinus (Aurelius)”, art. în *Dictionnaire encyclopédique de la Théologie catholique*, Paris, 1869, t. II, p. 108.

⁵ Pr. Prof. Ioan G. Coman, *Patrologie*, p. 252.

„Personalitate complexă, Fericitul Augustin înseamnă pentru evul patristic o pagină de glorie și un pisc. Geniul său filozofic îi înscrie numele între marii cugetători, talentul literar îl așază între maestrii paginilor penitențiale, iar credința profundă și experiența personală îl situează între marii teofori”⁶. Deși a trăit într-o epocă frământată de dispute cu ereticii și schismaticii el a încercat să dea „soluții încheiate în sistem majorității problemelor de teologie creștină”⁷.

Opera Fericitului Augustin este imensă. Teologii și cercetătorii creștini au afirmat că el a scris peste 1000 de tratate, 218 scrisori, 500 de cuvântări despre probleme diferite. Gândirea lui s-a dezvoltat treptat, în tinerețe fiind preocupat de teoria ierarhiei ființelor și de filosofia neo-platonică, apoi s-a ocupat tot mai mult de apologia creștinismului și de polemici contra ereticilor, de exegeza creștină, de expuneri dogmatice și morale⁸. Teologia este pentru el *ratio sive sermo de Divinitate*⁹, dar când vorbește despre teme anumite învață în spiritul creștin, conștient că „în afară de Biserică nu este Duh, ci numai simbolism”¹⁰.

Până la el s-a dezvoltat – în ceea ce privește învățătura despre Fecioara Maria – un proces apologetic, Maica Domnului fiind mai mult obiect de meditație¹¹. Fericitul Augustin susține și el perpetuitatea fecioriei Mariei, maternitatea divină și umană a ei, dar aduce un spor de evlavie spirituală. El rezumă și condensează în scrierile sale tezaurul intelectual al lumii vechi, gândirea sa inspirată de duhul adevărului creștin fiind călăuză în susținerea învățăturii adevărate despre Fecioara Maria. „Mărturisesc că eu încerc să fiu din numărul acelor care scriu făcând progres și care progresează scriind”¹².

Augustin a scris mult, interesant, cu bogăție de idei în ceea ce privește persoana și rolul Fecioarei Maria. În cele ce urmează ne vom ocupa de caracterizarea operei Fericitului Augustin, subliniind contribuția pe care a avut-o la dezvoltarea și statornicirea învățăturii ortodoxe despre Maica Domnului. Este evident că subiectul nu poate fi tratat exhaustiv datorită complexității și bogăției tematice a operei în discuție.

Învățătura despre Maica Domnului, dezvoltată de autor în mod direct în unele „Cuvântări” (la Nașterea Domnului mai ales) și în mod indirect, în multe

⁶ Magistrand Constantin Cornitescu, *Fericitul Augustin despre Sfântul Duh*, în „Studii Teologice”, anul XVII, nr. 5-6, 1965, p. 334.

⁷ *Ibidem*.

⁸ Bibliografia despre Fericitul Augustin este imensă. Am folosit date privind viața și operele sale mai ales din: Portalié, E., „Augustin (Saint)”, art. în *Dictionnaire de Théologie Catholique*, Paris, 1923, t. I, col. 2268-2472; Pr. Prof. Ioan G. Coman, *Patrologie*, București, 1956; Péronne, Écalle, Vincent, Charpentier, Barreau, *Oeuvres complètes de Saint Augustin, évêque d'Hippone*, Paris, 1869-1878, t. I - XXXII.; Migne, J. P., *Sancti Aurelii Augustini, Opera Omnia*, Parisi, 1841-1849 (P. L., t. XXXII-XLVI).

⁹***, „Saint Augustin”, art. în *Encyclopaedia Universalis*, Paris, 1968, t. XV, p. 1088.

¹⁰ Magistrand Constantin Cornitescu, *op. cit.*, p. 341.

¹¹***, „Marie”, art. în *Encyclopaedia Universalis*, Paris, 1968, t. X, p. 525.

¹² Pr. Prof. Ion G. Coman, *Opera Fericitului Augustin și critica personală teologică din Retractările sale*, în „Studii Teologice”, anul XI, nr. 1, 1959, p. 6.

din lucrările sale¹³, se constituie în următoarele teme: relația dintre Sfânta Treime și Fecioara Maria; maternitatea divino-umană a Maicii Domnului; problema imaculatei concepții a Sfintei Fecioare; pururea-fecioria Maicii Domnului; raportul Biserică – Maica Domnului; sfințenia și cinstirea ei.

B. Relația dintre Sfânta Treime și Maica Domnului

Pentru Fericitul Augustin modul lucrării propriu fiecărei Persoane Treimice nu este separat. Acestea sunt deopotrivă reale și se completează reciproc. „Unii caută să înțeleagă în ce mod este aceasta, mai ales când se zice că Treimea lucrează în mod inseparabil în orice lucru pe care Dumnezeu îl face; și totuși s-a auzit o voce a Tatălui, care nu este vocea Fiului; și S-a Născut în Trup, a Pătimit, a Înviat și S-a Înălțat la cer numai Fiul și în chip de porumbel a venit numai Duhul Sfânt. Ei voiesc să înțeleagă în ce mod acea voce, care a fost numai a Tatălui, a făcut-o Treimea și acel Trup în care numai Fiul S-a născut din Fecioară, Aceeași Treime L-a creat și acel chip de porumbel, în care numai Duhul Sfânt a apărut, însăși Acea Treime L-a lucrat, căci de ar fi altfel, Treimea nu ar mai lucra inseparabil, ci alta ar face Tatăl, alta Fiul, alta Duhul Sfânt, sau dacă unele lucruri le fac toate trei împreună, iar altele lucrează fiecare în particular, Treimea nu ar mai fi inseparabilă”¹⁴. Se observă aici preocuparea Fericitului Augustin de a apăra pe de o parte unitatea, inseparabilitatea desăvârșită a Persoanelor Sfintei Treimi contra ereticilor arieni mai ales, iar pe de altă parte, afirmă Nașterea Fiului din Fecioara Maria prin lucrarea Aceleiași Treimi. Autorul nu confundă purcederea Fiului din Tatăl cu trimiterea Lui în lume, lucrare care nu atinge cu nimic consubstanțialitatea Persoanelor Sfintei Treimi.

Fiul a fost trimis în lume în chip văzut la Întrupare luând întreagă natura omenească din Fecioara Maria. Fericitul Augustin merge și mai departe admitând că Fiul a fost trimis nu numai de Tatăl, ci de întreaga Sfântă Treime, deci și de El Însuși: „Poate că cineva ne constrânge să zicem că Fiul este trimis și de Sine Însuși, pentru că aceea concepere și naștere din Fecioara Maria este opera Sfintei Treimi, prin a cărei activitate creatoare toate s-au creat. [...] Eu

---

¹³ Lucrările Fericitului Augustin pe care le-am folosit cel mai mult sunt: *De fide et symbolo*, în P.L. t. XL, col. 181-197; *De sancta virginitate*, în P.L. t. XL, col. 373-395; *Epistola CXXXVII – Ad Volosiano*, în *Oeuvres complètes de Saint Augustin*, traduite en français et annotées par M.M. Péronne, tome cinquième, Paris, 1870, col. 160-174; *Commentaire de la première épître de S. Jean*, texte latin, introduction, traduction et notes par Paul Agaësse, s.j., Paris, 1961; *De Trinitate*, în P.L. t. XLII, col. 819-1098; *De Symbolo, sermo ad catechumenos*, în t. P.L. XL, col. 627-669; *Sermones de Tempore*, în P.L. t. XXXIX, col. 995-1246; *Sermones de Sanctis*, în P.L. t. XXXIX, col. 1247-1492; am folosit de asemeni multe alte lucrări ale Fericitului Augustin pe care le voi menționa la locul convenit fără a mai aminti de fiecare dată autorul.

¹⁴ Magistrand I. Ioan Ică, *Doctrina Fericitului Augustin despre Sfânta Treime după tratatul «De Trinitate»*, în „Studii Teologice”, nr. 3-4, 1961, p. 183.

cred acestea... fiindcă Tatăl și Fiul au o singură voință și lucrare inseparabilă (quia una voluntas et Patris et Filius et inseparabilis operatio). Astfel, înțelegem că Întruparea și Nașterea din Fecioară, sub care trebuie să se înțeleagă trimiterea Fiului a fost făcută de una și aceeași lucrare a Tatălui și a Fiului în mod inseparabil de unde firește nu este exclus nici Duhul Sfânt¹⁵.

Așadar, Întruparea Fiului este o acțiune a Sfintei Treimi în lume. „Mesia a venit într-o lume dornică de regăsire și însetată de așteptare... Nașterea lui Iisus Hristos din Fecioara Maria este rodul unui act de credință. Pe Iisus Hristos credința mamei și nu plăcerea L-a conceput¹⁶. Acestea le arată Fericitul Augustin și când zice: „Dei Filium qui natus est per Spiritum sanctum ex Virgine Maria¹⁷”; apoi: „Dominus noster Jesus Christus, qui de Deo Deus, Homo autem natus est de Spiritu sancto et Virgine Maria, utraque substantia... Sed cum illam creaturam quam Virgo concepit et peperit, quamvis ad solam personam Filii pertinentem, tota Trinitas fecerit¹⁸”; și iarăși: „Unde illa Virgo Christum non carnaliter concupiscendo, sed spiritualiter credendo conceperit¹⁹”.

În alte lucrări Fericitul Augustin explică motivul Întrupării Fiului, a doua Persoană a Sfintei Treimi, din Fecioara Maria. Pentru că femeia a fost cea prin care a intrat păcatul în lume, tot printr-o femeie se cuvenea să vină viața lumii. „Noi credem că S-a născut Hristos din Fecioara Maria pentru că astfel este scris în Evanghelie²⁰. După autorul nostru, Mântuitorul Hristos prin Întruparea Sa din sânul unei femei a vrut să înobileze firea omenească: „De aceea ambelor sexe le-a fost dat să ia parte la taina aceasta mare a Întrupării Cuvântului lui Dumnezeu²¹. „Christus vir est natus, ex femina natus; et uterque sexus est honoratus²². Se observă că de această dată Fericitul Augustin merge mai departe în explicarea „Tainei Cuvântului”: „Huc accedit magnum sacramentum, ut quoniam per feminam mors nobis acciderat, vita nobis per feminam nasceretur²³. Autorul aduce și un alt argument afirmând că puterea și înțelepciunea lui Dumnezeu au acordat omului iertare: „Iertarea aceasta acordată de Dumnezeu omenirii a fost necesar să se vădească în ambele sexe. Din sexul masculin Hristos trebuia să-și ia natura, bărbat fiind, dar era firesc ca și sexul feminin să fie asociat iertării, fiindcă Hristos trebuia să Se nască dintr-o femeie²⁴. „Dacă Bunul Dumnezeu Și-ar

¹⁵ *Ibidem*, p. 184.

¹⁶ Doctorand Costache Buzdugan, *Învățătura despre întrupare la Fericitul Augustin*, în „Studii Teologice”, nr. 7-8, 1973, p. 527.

¹⁷ *De fide et symbolo*, caput IV, n. 8, în P.L. t. XL, col. 186.

¹⁸ *Enchiridion, sive de Fide, Spe et Charitate*, caput XXXVIII, în P.L. t. XL, col. 249.

¹⁹ *Enarrationes in Psalmos*, Psalmul LXVII, 21, în P.L. t. XXXVI, col. 826.

²⁰ *Contra Faustum Manichaeum*, în P.L. t. XLII, col. 483.

²¹ Pr. Dr. Alexandru Moisiu, *Ce ne învață Fericitul Augustin despre Maica Domnului*, în „Mitropolia Ardealului”, nr. 3-4, 1960, p. 242.

²² *Sermo CLXXXIV – In Natali Domini nostri Jesu Christi*, caput II, în P. L. t. XXXIX, col. 996.

²³ E. Portalié, *art. cit.*, p. 2374.

²⁴ Pr. Dr. Alexandru Moisiu, *art. cit.*, p. 242.

fi creat natura omenească pe care a luat-o din femeie, ar fi disprețuit și ar fi aruncat ocară asupra naturii femeiești și ar fi ținut-o departe de Taina Răscum-părării. Veninul a fost spre pierderea omului prin femeie. Se cuvenea ca femeia să compenseze păcatul omului înșelat de ea, zămislind pe Hristos²⁵. În alt loc precizează acest adevăr: „Nu deznădăjduiți, bărbaților! Fiul lui Dumnezeu a luat genul vostru. Nu deznădăjduiți voi, femeilor! Fiul lui Dumnezeu S-a născut dintr-o femeie²⁶”.

În concluzie, putem spune că Fericitul Augustin afirmă Întruparea Fiului din Fecioara Maria ca acțiune a Sfintei Treimi în lume. De asemenea, trebuie remarcat faptul că învățătura sa cu privire la cauza și motivul Întrupării Fiului lui Dumnezeu este ortodoxă. Păcatul protopărinților este un păcat comis de creatură și nu este creatural, deci mântuirea nu putea să fie decât rezultatul unei conlucrări a Sfintei Treimi cu omul. Autorul a subliniat rolul Maicii lui Dumnezeu în plan divin, înaintea Sinodului de la Efes: „Natus est Deus ex femina²⁷”.

C. Maternitatea divină și umană a Fecioarei Maria

Maternitatea divină a Preasfintei Maici a Domnului – *Theotokia* – Nașterea și creșterea lui Dumnezeu – *Dei genitrix*, *Deipara* – este epoca cea mai importantă din viața Mariei și totodată „cea mai mare minune și taină a creștinătății²⁸”. Maternitatea divină a Fecioarei Maria este o consecință a unirii ipostatice a celor două firi în Persoana Logosului, chiar de la zămislire, în sânul său preanevinovat și neprihănit²⁹.

Învățătura aceasta o aflăm în opera Fericitului Augustin în consens deplin cu învățătura Bisericii. Autorul sintetizează magistral atât maternitatea divină, cât și pururea fecioria Maicii Domnului: „Concipiens virgo, pariens virgo, virgo gravida, virgo feta, virgo perpetua³⁰”.

Iar în alte locuri spune: „Credimus ergo ex Maria Virgine natum Christum, quia sic scriptum est in Evangelio: credimus crucifixum et mortuum, quia sic scriptum est in Evangelio: et vere natum et vere mortuum, quia veritas est Evangelium³¹. „Sola ergo Maria et spiritu et corpore mater et virgo; et Mater Christi, et Virgo Christi...³². „Iste est qui nuper de Maria Virgine natus est, et homo factus est: ut nos Deos faceret, factus est homo³³”.

²⁵ *Sermo LI – De concordia Evangelistarum Matthaei et Lucae in generationibus Domini*, caput II, n. 3, în P.L. t. XXXVIII, col. 334.

²⁶ *De agone christiano*, în P.L. t. XL, col. 298.

²⁷ *De Trinitate*, c. V, caput VIII, în P.L. t. XLII, col. 952.

²⁸ Preot Prof. Petru Rezuș, *Mariologia ortodoxă*, în „Ortodoxia”, nr. 4, 1950, p. 542.

²⁹ *Ibidem*.

³⁰ *Sermo CLXXXVI – In Natali Domini*, c. I, 1, în P.L. t. XXXIX, col. 999.

³¹ *Contra Faustum Manichaeorum*, P.L. t. XLII, col. 483.

³² *De sancta virginitate*, I, caput VI, în P.L. t. XL, col. 399.

³³ *Sermo XLIII – De Epiphania et quaerendo Christum*, în P.L. t. XL, col. 1318.

Augustin vorbește și de modalitatea de împlinire hristologică a maternității. Maria naște natural ca toate celelalte femei, dar Nașterea Fiului este una singură, divino-umană: „Nativitates Domini nostri Jesu Christi, duae sunt: una divina, altera humana: ambae mirabiles; ille sine femina matre, ista sine viro patre”³⁴. „Confitendum est igitur, cum qui Filius Dei erat, ut de Virgine Maria nasceretur assumpta forma servi filium hominis factum, quod erat manentem, quod non erat assumptem...”³⁵. „Natus est Christus, Deus de Patre, Homo de Matre. De Patris immortalitate, de matris virginitate. De Patre sine matre, de Matre sine patre. De Patre sine tempore, de Matre sine semine. De Patre principium vitae, de Matre finis mortis”³⁶.

În altă parte Fericitul Augustin spune: „Timpul Nașterii Fiului a venit și Fecioara a adus în lume, fără nici o atingere a fecioriei ei, pe Cel pe care L-a zămislit fără de bărbat și fără vreo dorință trupească. Această zămislire a fost mai presus de orice altă zămislire și fără de bărbat; totuși aceasta n-a fost în afara legilor naturale, căci Pruncul care S-a născut a luat Trup din trupul ei, din sânul unei femei. Urmând deci legile naturale, El și-a luat Trupul prin puterea lui Dumnezeu, fără de patimi rele. Pentru a da un exemplu ca să arătăm că lucrul acesta nu a fost nou printre creaturile lui Dumnezeu, noi vedem mulțime de ființe vii din natură care se nasc fără de patimă... Astfel multe seminții de păsări nasc pui prin ouă. Cei ce cercetează ființele spun că mulți pești se înmulțesc în mod asemănător. De ce să privim ca fiind contrar naturii ceea ce Domnul face de multe ori și a făcut lucrul acesta și atunci când Fiul Său a fost conceput în sânul unei Fecioare, fără de bărbat și prin singura contribuție a Duhului Sfânt?”³⁷.

Fericitul Augustin arată clar aici cum trebuie înțeleasă Întruparea Mântuitorului din Fecioara Maria. Ea a dăruit Fiului firea omenească întreagă, din substanța propriei naturi, cum dăruiesc și celelalte creaturi, dar conceperea ei este mai presus de orice înțelegere. Pentru a se face înțeles mai ușor, Fericitul Augustin ne aduce în față chipul nașterii la alte creaturi, arătând totodată deosebirea care trebuie să rămână în cazul Nașterii Mântuitorului din Fecioara Maria. Conceperea sa este caracterizată în mod dublu: ca supranaturală și ca naturală. „Din punct de vedere supranatural, ea a fost minunat chemată a conlucra, natural din partea sa, la conceperea și formarea naturii umane a lui Hristos ca toate celelalte mame ale oamenilor”³⁸.

Învățăturii că Maria a născut pe Mântuitorul, deci că este cu adevărat Născătoare de Dumnezeu și trebuie cinstită ca atare, Fericitul Augustin îi dă o importanță deosebită „considerând-o ca un adevăr de temelie al credinței noastre

³⁴ *Sermo CXCVI – In Natali Domini*, 1, în P.L. t. XXXIX, col. 1019.

³⁵ *Sermo CLXXXVI – In Natali Domini*, c.II, 2, în P.L. t. XXXIX, col. 1000.

³⁶ *Sermo CLXXXIV – In Natali Domini nostri Jesu Christi*, c. II, n. 2, în P.L. t. XXXIX, col. 997.

³⁷ *De mirabilibus sacrae scripturae*, c. III, caput II, în P.L. t. XXXV, col. 2193: „Quae virgo postmodum instante tempore filium, quem sine viri semine, et carnalis oblectamento voluptatis concepit, sine damno suae virginitatis peperit (Luc. II, 7)”.

³⁸ Preot Prof. Petru Rezuș, *art. cit.*, p. 549.

ortodoxe, asemenea cu adevărul Învierii lui Hristos³⁹. „Si enim falsa mater, falsa caro, falsa mors; falsae vulnera passionis, falsæ cicatrices resurrectionis”⁴⁰.

În opera Fericitului Augustin nu aflăm totuși un loc unde să-i dea Fecioarei Maria numirea de „Născătoare de Dumnezeu”, dar o numește cu apelative care trimit la acest titlu: „Mamă a lui Hristos”⁴¹, „Mamă a Mântuitorului”⁴². În lucrarea „Quaestiones veteris et novi testamenti” o numește: „Maria, Matrem Domini”⁴³. Într-o lucrare îi dă Mariei apelativul de „Maică a lui Hristos”⁴⁴, iar într-o alta comparând nașterea lui Ioan Botezătorul cu Nașterea lui Iisus spune că în timp ce Elisabeta a născut un om, Maria a născut un Dumnezeu și Om⁴⁵. Se observă, așadar, insistența autorului – în lupta sa contra ebioniților, a dochetilor, a gnosticilor și a altor eretici – de a face deosebire între Nașterea Mântuitorului și nașterea celorlalți oameni. De asemenea, Fericitul Augustin ia atitudine împotriva celor care spun că Mântuitorul nu a putut – fiind nemărginit – să încapă în pântecul Mariei, iar ea să-L nască rămânând fecioară: „Nu trebuie să ne înfricoșăm că Dumnezeu atât de mare fiind S-a sălășluit în trupul unui Prunc, suferind strâmtorare. Căci nu prin mărime fizică își arată Dumnezeu slava Sa, ci prin putere și prin virtute... Căci prin aceasta și prin multe alte fapte minunate Dumnezeu își arată slava, chiar prin lucrurile mărunte, El nu Se micșorează așa cum ar părea ochilor noștri. Prin însăși puterea Sa care nu este niciodată strâmtorată de mărginirea lumii, S-a sălășluit în pântecul unei Fecioare, care devenind Maică i-a dat Suflet și Trup omenesc. El a luat acest Trup și acest Suflet fără să piardă ceva din dumnezeirea Sa”⁴⁶.

În multe din „Cuvântările” sale, autorul accentuează credința Mariei care o face să-L poarte și în suflet pe Hristos, nu numai în trup: „Plus est Mariae discipulam fuisse Christi quam Matrem fuisse Christi”⁴⁷. Credința este mai presus de trup, ne spune Fericitul Augustin, iar Maria le-a avut și pe una și pe cealaltă. Ea a fost deopotrivă Maica și ucenica lui Hristos ; a crezut mai întâi în El și L-a conceput fără de bărbat⁴⁸. „Era Acela Fiul lui Dumnezeu și S-a făcut Fiul Omului... Fiii oamenilor se nasc prin dorință trupească, dar Fiul Omului S-a născut prin credința Fecioarei... Hristos S-a Născut din Duhul Sfânt și din

³⁹ Pr. Dr. Alexandru Moisiu, *art. cit.*, p. 236.

⁴⁰ *In Joannis evangelium tractatus*, tract. VIII, c. 7, în *Oeuvres complètes de Saint Augustin, évêque d'Hippone*, Paris, 1869, t. IX, col. 326.

⁴¹ „Maria, Mater Christi”, în *Sermo LI*, P.L. t. XXXVIII, col. 338.

⁴² *Sermo CLXXXVIII – In Natali Domini*, caput III, 4, în P.L. t. XXXIX, col. 1004.

⁴³ *Quaestiones veteris et novi testamenti*, – „Quaestio LXXXIII”, în *Oeuvres complètes...*, Paris, 1871, t. XI, col. 285.

⁴⁴ „Mater Christi”, în *De sancta virginitate*, I, caput VI, P.L. t. XL, col. 399.

⁴⁵ *Sermones de sanctis - Sermo CCLXXXIX*, în P.L. t. XXXIX, col. 1308.

⁴⁶ *Epistola CXXXVII – Ad Volosiano*, caput II, 8, în *Oeuvres complètes...*, Paris, 1870, t. V, col. 164.

⁴⁷ René Laurentin, „Marie (Sainte Vierge)”, în *Dictionnaire de spiritualité ascétique et mystique; doctrine et histoire*, Paris, 1977, Fascicules LXIV-LXV, p. 434.

⁴⁸ *Ibidem*.

Fecioara Maria⁴⁹. În alte locuri întărește adevărul că Hristos întreg, Trup și Suflet, S-a întrupat și S-a sălășluit printre noi: „Deși nu putem înțelege cu mintea, Cuvântul S-a făcut Trup și S-a sălășluit printre noi, Născut Om deplin, cu Suflet și Trup omenesc⁵⁰. „Cuvântul S-a făcut Trup pentru ca mâinile noastre să-L poată atinge. S-a zămislit din sânul Fecioarei Maria, dar era dintru început, căci «La început era Cuvântul» – zice Scriptura⁵¹.

În concluzie, trebuie să arătăm că Fericitul Augustin prezintă învățătura ortodoxă despre Maica Domnului. „Maria e mamă nu a dumnezeirii sau a Cuvântului ca natură divină, ci ea a născut Cuvântul lui Dumnezeu care în ea și prin ea și-a luat natura omenească. Fericitul Augustin precizează că Fiul lui Dumnezeu n-a trecut prin sânul fecioresc al Sf. Fecioare așa cum trece apa care curge printr-un canal, neluând decât un trup aparent sau fictiv, așa după cum afirmau docheții în veacul III, nici nu învăța așa cum credeau monofiziții în sec. IV, că o părticică din materia divină a Cuvântului s-ar fi schimbat în trup omenesc, independent de concursul Mariei și combate învățătura lui Nestorie care susținea că Maria ar fi născătoare a omului Hristos, căruia i-a fost dat, ca răsplată pentru meritele sale o unire curat morală cu Cuvântul lui Dumnezeu⁵².

D. Poziția Fericitului Augustin față de *Imaculata concepție*

Se observă în unele lucrări ale Fericitului Augustin un aspect interesant în ceea ce privește învățătura despre Întruparea Mântuitorului din Fecioara Maria. El afirmă că Maria nu a avut nici un păcat, nici chiar păcatul strămoșesc: „Așadar a fost semănat sau conceput, nu dintr-o plăcere a concupiscentei trupești și de aceea, neavând păcat originar⁵³. În alte texte învăță că Fecioara Maria a fost curățită numai din momentul conceperii: „Quando Angelus istam (Gabrielem) istam Virginem sic salutavit (Lc. 1,28), tunc eam Spiritus Sanctus fecundavit; tunc illa femina virum sine viro concepit, tunc repleta est gratia, tunc Dominum suscepit, ut esset in ea qui fecerat eam⁵⁴. Întrupându-se Iisus „a umplut de curățenie mădulele femeii, pe Mamă fără de păcat a dat-o, a ieșit de la Sine Însuși zămislit și a păstrat neatins pântecul Maicii, încât pe ea din care S-a învrednicit să se Nască și cu onoarea de Mamă o umple și cu sfințenia Fecioarei⁵⁵.

⁴⁹ *Sermo LXXI – Tractatus sancti Augustini de sanctissimae paschae die prima*, cap. 5, în *Augustin d'Hippone, Sermons pour la Pâque*. Introduction, texte critique et notes de Suzanne Poque, Paris, 1966, p. 232.

⁵⁰ *Sermo CCXXXVII – Tractatus habitus quarta feria*, cap. 4, în *op. cit.*, p. 290.

⁵¹ Saint Augustin, *Commentaire de la première épître de S. Jean*, texte latin; introduction, traduction et notes par Paul Agaësse, s. j., Paris, 1961, p. 112.

⁵² Pr. Dr. Alexandru Moisiu, *art. cit.*, p. 252.

⁵³ *Enchiridion, sive de Fide...*, caput I, 41, în P.L. t. XL, col. 252.

⁵⁴ *De symbolo, sermo ad catechumenos*, n. 11, în P.L. t. XL, col. 643.

⁵⁵ *Sermo CXCI – In Natali Domini*, 3, în P.L. t. XXXIX, col. 1011.

Împotriva lui Pelagiu, care învăța că natura omenească după păcatul originar nu a fost coruptă și prin urmare omul căzut cu libertatea lui poate să-și înfrâneze patimile, poate săvârși binele singur, poate să ajungă la fericire fără ajutorul harului divin⁵⁶, Fericitul Augustin apără învățătura Bisericii în ceea ce privește existența și transmiterea păcatului strămoșesc la toți oamenii. Sprijinindu-se pe cuvintele Sfintei Scripturi (I Ioan I, 8), Fericitul Augustin învață că nu a fost om pe pământ care să fi putut evita toate păcatele în viață. „Excepta itaque Sancta Virgine Maria, de qua propter honorem Domini multam prorsus cum de peccatis agitur haberi volo questionem; unde scimus enim quid ei plus gratiae collatum fuerit ad vincendum omni ex parte peccatum”⁵⁷. În acest text, autorul o mărturisește pe Fecioara Maria fără de păcat, căci dacă am admite că o păcătoasă ar fi născut pe Mântuitorul ar fi o dezonoare pentru El⁵⁸. Nu putem accepta punctul de vedere al teologiei apusene care vede în aceste cuvinte ale Fericitului Augustin lipsa în Fecioara Maria nu numai a oricărui păcat actual, ci și a păcatului strămoșesc. Autorul arată clar că „... nu este nici un om, în afară de El (de Hristos), care crescând să nu fi săvârșit păcatul, fiindcă în afară de El nu este nimeni care să nu fi fost, încă de la începutul existenței sale, supus păcatului”⁵⁹.

În sprijinul tezei lor despre *imaculata concepție* a Fecioarei Maria romano-catolicii aduc un alt text al Fericitului Augustin: „Non transcribimus diabolo Mariam conditione nascendi, sed ideo quia ipsa conditio solvitur gratia renascendi”⁶⁰. Teologii au dat în general două interpretări acestui text. Prima este favorabilă tezei romano-catolice: „Noi nu supunem pe Maria celui rău prin legea nașterii și spunem aceasta pentru că harul restaurării creației lumii (prin Hristos) a ocrotit-o de această tristă lege”. A doua interpretare este: „Noi nu supunem pe Maria celui rău pentru că ea, deși născută în păcat prin legea comună a oricărei nașteri, a fost curățată prin harul (lui Hristos)”. Această ultimă interpretare considerăm că este mai apropiată de adevăr, mai ales că avem multe alte texte care recunosc că Maria a fost concepută prin relația trupească, natural, deci a avut păcatul originar prin naștere. În lucrarea „Imperfectus opus” spune: „Maria, Mama Lui, din care (Hristos) Și-a luat carnea, a fost născută din pofta trupească a părinților”⁶¹. Tot împotriva dogmei catolice despre imaculata concepere a Mariei găsim la Fericitul Augustin aceste cuvinte: „Maria ex Adam mortua est propter peccatum”⁶². Știm învățătura Bisericii care spune că plata păcatului este moartea și dacă Fecioara Maria a murit ca orice om „e dovadă că Maria s-a născut și ea cu păcatul originar”⁶³.

În concluzie, putem spune că dacă am admite învățătura despre imaculata concepere a Fecioarei Maria ar trebui să nu luăm în considerare asistența și

---

⁵⁶ Pr. Dr. Alexandru Moisiu, *art. cit.*, p. 245.

⁵⁷ *De natura et gratia*, caput XXXVI, n. 42, P.L. t. XLIV, col. 267.

⁵⁸ Pr. Dr. Alexandru Moisiu, *art. cit.*, p. 246.

⁵⁹ *Contra Julianum*, în P.L. t. XLIV, col. 647.

⁶⁰ E. Portalié, *art. cit.*, p. 2375.

⁶¹ *Imperfectum opus*, în P.L. t. XLV, col. 1553.

⁶² *In Ps. 34, Sermo 2*, în P.L. t. XXXVI, col. 335.

⁶³ Pr. Dr. Alexandru Moisiu, *art. cit.*, p. 249.

lucrarea Sfântului Duh la zămislirea Mântuitorului, fiindcă „vasul ales” – Maica Domnului – nu ar mai fi avut nevoie de nici o altă curățire sau pregătire a sa pentru a primi în sânurile sale pe Hristos – Dumnezeu. Și nu doar atât: după această concepere imaculată, nu putem explica moartea Maicii Domnului căreia ea a rămas supusă. „Imaculata concepție romano-catolică nu are întemeiere nici scripturistică și nici patristică”⁶⁴.

E. Pururea fecioria Maicii Domnului

Pururea fecioria (*aeipartenia*) Maicii Domnului, după Fericitul Augustin, înseamnă integritatea fizică a trupului Sfintei Fecioare atât în timpul zămislirii Mântuitorului, cât și în momentul Nașterii și după Naștere⁶⁵. Maica Domnului a trăit într-o curățenie trupească și sufletească desăvârșită; ea a strălucit prin fecioria ei înainte de Naștere (*ante partum*), în timpul Nașterii (*in partum*) și după Naștere (*post partum*)⁶⁶.

Nașterea feciorelnică și păstrarea fecioriei după Naștere este un adevăr de credință mărturisit clar de Fericitul Augustin: „Concepând este Fecioară, născând este Fecioară, Fecioară este și însărcinată, Fecioară naște, Fecioară rămâne veșnic”⁶⁷.

Comentând textul de la Luca 1, 34 autorul arată că înainte chiar de Bună-vestirea Arhanghelului, Fecioara Maria și-a încredințat fecioria Domnului printr-o făgăduință clară. Ea nu ar fi răspuns îngerului așa cum a făcut-o dacă nu ar fi dorit să-și ducă viața în curăție și castitate. Teologii spun că Fericitul Augustin este primul Părinte latin care „vorbește de o manieră așa de clară despre votul de castitate al Mariei”⁶⁸. În lucrarea *De sancta virginitate* spune: „Ceea ce a făcut ca fecioria Mariei să fie atât de sfântă și bineplăcută înaintea lui Dumnezeu nu este atât pentru că Hristos nu i-a întinat-o, împiedicând ca ea să fie ispitită de bărbat, ci pentru că ea fusese făgăduită lui Dumnezeu și meritase prin aceasta să-L nască pe Mântuitorul. Aceasta se arată clar în răspunsul dat de ea Arhanghelului care îi vestea că va fi Mamă: «Cum va fi aceasta de vreme ce eu nu știu de bărbat?», Aceste cuvinte nu le-ar fi rostit dacă ea nu s-ar fi făgăduit Domnului să rămână fecioară”⁶⁹.

Pentru a dovedi că Maica Domnului a fost și a rămas cu adevărat Fecioară și după Nașterea Pruncului dumnezeiesc, Fericitul Augustin se folosește iarăși de cuvintele Evangheliei (Mat.1, 18; 20-21 și Luca 1, 30-35), arătând că în sânul ei conceperea a fost fără de ispită bărbătească și numai Duhul Sfânt a fost Cel care S-a coborât asupra ei. „Fiindcă Duhul Sfânt este principalul izvor al întregii curății, Fericitul Augustin nu putea crede că prin conceperea Mântuitorului să se

⁶⁴ Preot Prof. Petru Rezuș, *art. cit.*, p. 523.

⁶⁵ Pr. Dr. Alexandru Moisiu, *art. cit.*, p. 235.

⁶⁶ *Ibidem*, p. 236.

⁶⁷ *Sermo CLXXXVI – In Natali Domini*, n. 1, în P.L. t. XXXIX, col. 999.

⁶⁸ René Laurentin, *art. cit.*, p. 434.

⁶⁹ *De sancta virginitate*, c. IV, n. 4, în P.L. t. XL, col. 397.

fi întinat în vreo formă fecioria trupească a Maicii Domnului, feciorie pe care a făgăduit-o lui Dumnezeu⁷⁰.

Pururea fecioria Maicii Domnului este apărată de Augustin cu multă tărie și în alte lucrări: *Epistola CXXXVII – Ad Volosiano*⁷¹, *Epistola CLXII – Ad Evodium*⁷² ș.a. În *Cuvântări la Nașterea Domnului nostru Iisus Hristos*, Fericitul Augustin spune: „Să ne bucurăm fraților, să se bucure și să tresalte neamurile, că ziua aceasta a fost sfințită nu de soarele acesta pe care îl vedem, ci chiar de Creatorul, fiindcă El S-a făcut văzut pentru noi. Maica Fecioară, nepătată, a născut pe Creatorul ei. Fecioară în concepere, Fecioară în naștere, Fecioară câtă vreme îl poartă în sân, Fecioară după Nașterea Lui, Fecioară până la moarte... Pentru ce te minunezi, o, omule, de aceste lucruri? Trebuia ca Dumnezeu așa să Se nască când a binevoit a Se face Om. Așa a voit-o Acela care a luat carne din ea. Căci înainte ca El să devină în ea creatura ei, exista deja, și fiind Atotputernic a putut să se facă Om în ea, rămânând ceea ce era⁷³. În *Tratatul asupra Evangheliei lui Ioan* spune: „Domnul cu adevărat a murit, Și-a pus viața Sa pentru cea care avea să-I fie Mireasă și cu care S-a unit în sânul Preasfintei Fecioare. Căci Cuvântul este Mirele, Trupul este Mireasa, iar aceste două naturi nu formează decât un Fiu al lui Dumnezeu și Unul și Același Fiu al Omului. Sânul Fecioarei a fost precum camera de nuntă unde El a devenit Capul Bisericii, iar mai apoi a ieșit ca un Mire din camera de nuntă, precum zice Profetul: «El este ca un Mire ce iese din camera Sa; bucura-se-va ca un uriaș care aleargă în drumul lui»⁷⁴. În *Sermo – De concordu Evangelistarum Matthaei et Lucae in generationibus Domini* spune: „Domnul nostru Iisus Hristos născându-Se dintr-o femeie S-a făcut Fiul Omului... Veninul a fost adus în lume prin femeie, dar a fost înlăturat păcatul când femeia L-a născut pe Hristos. Încă și Învierea Domnului mai întâi femeilor și nu Apostolilor s-a vestit; prin femeie s-a vestit în rai moartea oamenilor; prin femeie s-a vestit în Biserică mântuirea. Nimeni dar să nu tăgăduiască pe Hristos, Cel ce S-a născut dintr-o femeie⁷⁵.

Despre fecioria Maicii Domnului vorbește și în alte locuri: „Să sărbătorim cu bucurie ziua aceasta în care Maria a născut pe Mântuitorul... Căci ea a fost dată și spre căsătorie și este Maică fără de nuntă; Fecioară mai înainte de legătură, Fecioară gata să nască, Fecioară care alăptează. Sfintei Sale Mame, Fiul ei Cel Atotputernic, nu i-a răpit prin naștere fecioria⁷⁶.

Deși învățătura despre pururea fecioria Mariei nu este expusă sistematic de Fericitul Augustin într-o lucrare specială, totuși sunt subliniate toate detaliile

⁷⁰ Pr. Dr. Alexandru Moisiu, *art. cit.*, p. 238.

⁷¹ *Epistola CXXXVII – Ad Volosiano*, c. II, n. 8, în *Oeuvres complètes...*, Paris, 1870, t. V, col. 165.

⁷² *Epistola CLXII – Ad Evodium*, n. 8, în *Oeuvres complètes...*, Paris, 1870, t. V, col. 432.

⁷³ *Sermo CLXXXVI – In Natali Domini*, n. 1, în P.L. t. XXXIX, col. 999.

⁷⁴ *In Joannis evangelium tractatus*, Tract. VIII, caput 8, n. 4, în *Oeuvres complètes...*, Paris, 1869, t. IX, col. 322.

⁷⁵ *Sermo LI*, caput II, n. 3, în P.L. t. XXXVIII, col. 335.

⁷⁶ *Sermo CLXXXVIII*, caput III, n. 4, în P.L. t. XXXIX, col. 1004.

legate de aceasta. Vorbind despre Întruparea Mântuitorului dintr-o Fecioară, el zice că este o taină pe care nici înțelepții lumii n-o pot desluși. Ca mărturie a puterii Sale Dumnezeu ne-a dat pe Maica Sa Fecioară: „Dedit quipepe indicium majestatis ejus Virgo Mater, quam Virgo ante conceptum, tam Virgo post partum; a viro prægnavans inventa non facta: gravida masculo, sine masculo; felicior atque mirabilior fecunditate addita, integritate non perdita”⁷⁷. Minunea neprihănirii Maicii Domnului autorul o înțelege ca pe o confirmare a credinței ei puternice: „Îngerul vestește, Fecioara aude, crede și ia în pânțece. Fecioara concepe, minunați-vă! Fecioara naște, deci mai mult vă minunați! și iată după Naștere rămâne iarăși Fecioară”⁷⁸. „Cine poate înțelege lucrul acesta nemaiauzit, singurul și fără de asemănare în lume: o Fecioară să ia în pânțece, o Fecioară să nască și să rămână Fecioară”⁷⁹.

Observăm așadar că Fericitul Augustin o mărturisește pe Maica Domnului ca Pururea fecioară, acest adevăr de credință fiind fără de îndoială pentru autor. Maria este considerată singura femeie care are acest privilegiu de a fi în același timp Mamă și Fecioară. Autorul dezvoltă la maximum ideea dogmatică a fecioriei Mariei, problemele hristologice și trinitare ale timpului făcându-l să precizeze și mai bine termenii învățurii creștine⁸⁰.

F. Relația Fecioara Maria – Biserică

Chipul restaurării noastre din păcat s-a realizat în Persoana Mântuitorului nostru Iisus Hristos, care S-a întrupat dintr-o Fecioară Mamă. „Prin aceasta, Preasfânta Fecioară Maria devine figura și chipul Bisericii”⁸¹. Raportul acesta dintre Fecioara Maria și Biserică este relevat de Fericitul Augustin într-o lumină aparte. Este arătată o superioritate a Bisericii asupra Mariei, dar și un raport de similitudine. Pe de o parte este arătată superioritatea Bisericii asupra Mariei care nu este decât un membru al acesteia, dar și faptul că Biserica este „Trupul lui Hristos”, „Mireasa lui Hristos”, iar Maria este „Maica lui Hristos”⁸². „Mărirea și fericirea Mariei de a fi Maica lui Iisus Hristos sunt puse în valoare mai ales prin cuvintele Mântuitorului: «Oricine face voia Tatălui Meu care este în ceruri este fratele Meu și sora Mea și maica Mea». El arată astfel rudenția duhovnicească prin care se leagă de poporul dat spre mântuire. Frații și surorile Sale sunt sfinții și sfințele femeii care împărtășesc cu El moștenirea cerească... Maria, făcând voia lui Dumnezeu, este Maica lui Iisus Hristos, după trup, dar Îi este și spiritual Mamă și Soră”⁸³. În alte locuri, Fericitul Augustin compară pe Maria cu Biserica lui Hristos. Precum Maria este Fecioară și Mamă, născând pe Hristos Capul

⁷⁷ *Sermo CLXXXIV*, caput I, n. 1, în P.L. t. XXXIX, col. 995.

⁷⁸ *Sermo CXCVI*, caput I, n. 1, în P.L. t. XXXIX, col. 1019.

⁷⁹ *Sermo CXC*, caput I, n. 1, în P.L. t. XXXIX, col. 1007.

⁸⁰ Pr. Prof. Ioan G. Coman, „*Si Cuvântul...*”, p. 367.

⁸¹ Pr. Dr. Alexandru Moisiu, *art. cit.*, p. 243.

⁸² E. Toniolo, „Padri della chiesa”, în *Nuovo dizionario di Mariologia*, Roma, 1988, p. 1076.

⁸³ *De sancta virginitate*, caput V, n. 5, în P.L. t. XL, col. 399.

Bisericii, tot astfel Biserica zămislește și este Maica popoarelor pământului. Totodată – spune Fericitul Augustin – Biserica se aseamănă cu Fecioara Maria pentru că este „Maica unității în diversitate”: „Caput vestrum peperit Maria, vos Ecclesia. Nam ipsa quoque et Mater et Virgo est: Mater visceribus charitatis, virgo integritate fidei et pietatis populos parit, sed unius membra sunt, cujus ipsa est corpus et conjux, etiam in hoc similitudinem gerens illius virginis, quia et in multis mater est unitatis”⁸⁴.

Comentând textul de la Apocalipsă cap.12, 4, unde este scris că diavolul va sta în fața femeii care va naște ca să-i mănânce fiul, Fericitul Augustin arată că femeia despre care vorbește Sfântul Evanghelist Ioan reprezintă pe Fecioara Maria care a născut Capul nostru, pe Mântuitorul Iisus Hristos. „Căci după cum Maria, născând a rămas Fecioară, tot așa și Biserica, în tot timpul naște membrele Trupului tainic al lui Hristos, care sunt credincioșii și nu-și pierde fecioria”⁸⁵.

Pentru Fericitul Augustin Preasfânta Fecioară este modelul Bisericii. În ea se află prefigurat ceea ce urmează a se realiza în Biserică. Autorul nu uită însă că Biserica înseamnă mai mult în planul mântuirii decât Maria: „Sancta Maria, Beata Maria, sed melior est Ecclesia, quam Virgo Maria... Quam Maria est portio Ecclesiae, sanctum membrum, excellens membrum, supereminens membrum, sed tamen totius corporis membrum”⁸⁶.

Într-un alt loc Fericitul Augustin subliniază foarte atent relația de filiație dintre Biserică și Maica Domnului arătând că Maria este prima fiică a Bisericii care și-a făgăduit viața și fecioria lui Dumnezeu. Precum Maria a născut pe Hristos, Capul Bisericii, tot astfel Biserica zămislește și sfințește pe toți membrii săi⁸⁷.

Fericitul Augustin învață că Maria este deopotrivă Mamă a Mântuitorului, dar și mamă a noastră a tuturor care formăm „Trupul tainic” al lui Hristos, adică Biserica. Pe de altă parte, Biserica este mama spirituală a lui Hristos, pentru că naște pe credincioși la viața harului. Învățând astfel despre Biserică și despre fecioria Mariei, Fericitul Augustin înțelege să arate și rolul fecioarelor în cadrul comunității creștine. Fecioarele, după chipul Maicii Domnului, pot să fie mame (în sens spiritual) ale lui Hristos, fiindcă îndeplinesc voia Lui, după cuvântul Evangheliei (Matei, 12, 48-50). „Maria e în mod trupesc și spiritual mamă a lui Hristos și anume: mama lui Hristos fizic, după trup, și mamă spirituală a lui Hristos, tainic – sau mamă spirituală a credincioșilor – fiindcă prin iubire vrea să coopereze ca noi toți care suntem membre ale lui Hristos, să naștem”⁸⁸. „Sola ergo Maria et spiritu et corpore mater et virgo, et Mater Christi, et Virgo Christi; Ecclesia vero in sanctis regnum Dei possessoris, spiritu quidem tota mater Christi est, tota virgo Christi... Et conjugate quippe fideles feminae et virgines Deo dicatae, ... Christi spiritualiter matres sunt”⁸⁹.

⁸⁴ *Sermo CXCII*, caput II, n. 2, în P.L. t. XXXIX, col. 1013.

⁸⁵ *De symbolo sermo ad catechumenos*, n. 1, în P.L. t. XL, col. 627.

⁸⁶ *Sermo Denis*, c. 7, în P.L. t. XLVI, col. 937.

⁸⁷ *De sancta virginitate*, caput II, n. 2, în P.L. t. XL, col. 395.

⁸⁸ Pr. Dr. Alexandru Moisiu, *art. cit.*, p. 251.

⁸⁹ *De sancta virginitate*, caput VII, n. 7, în P.L. t. XL, col. 399.

Cuvintele acestea ale Fericitului Augustin nu trebuie înțelese ca o participare activă la mântuirea oamenilor din partea Maicii Domnului, după cum încearcă să învețe romano-catolicii. Conciliul II Vatican a încercat să-și fundamenteze multe din inovațiile legate de Fecioara Maria pe cuvintele Fericitului Augustin. Am arătat însă că dogma *Imaculatei Concepții* nu are temei în scrierile acestui Părinte al Bisericii. „Dar pe cât de neîntemeiate biblic sunt dogmele imaculatei concepții și cea a înălțării cu trupul la cer a Sfintei Fecioare, pe atât de lipsită de temeiuri scripturistice (și patristice – n.n.) este și dogma Maicii Domnului ca „Mamă a Bisericii”⁹⁰. Fortarea interpretării textelor din opera Fericitului Augustin pentru a o arăta pe Maica Domnului ca „Mamă a Bisericii”, nu face altceva decât „să o situeze pe Sfânta Fecioară deasupra Bisericii, în-totcmai ca și papalitatea”⁹¹.

Se observă așadar că tema raportului dintre Fecioara Maria și Biserică este atent tratată de Fericitul Augustin. Se pune față în față maternitatea și fecioria lor, dar face de asemeni aplicații la sfințenie, integritatea credinței, la conlucrarea pentru mântuirea oamenilor.

G. Sfințenia Maicii Domnului. Cinstirea ei

Învățătura despre sfințenia Maicii Domnului dobândește prin scrierile Fericitului Augustin un caracter definitiv. Acest autor bisericesc o mărturisește pe Fecioara Maria ca „sfântă”, cuvântul dobândind în viziunea sa o dublă înțelegere: pe de o parte o înțelegere negativă, adică exclude existența oricărui păcat în ea; pe de altă parte o înțelegere pozitivă, adică Maica Domnului are deplinătatea virtuților: credință, ascultare, smerenie, bunătate. Autorul vorbește în multe lucrări ale sale de „Sfânta Fecioară Maria”⁹².

Pentru a lămuri problema sfințeniei Fecioarei Maria la Fericitul Augustin trebuie să arătăm care a fost concepția sa despre păcatul strămoșesc și despre transmiterea lui. „Împotriva lui Pelagiu și a ucenicilor lui, Fericitul Augustin, care a văzut reprezentat în coapsele lui Adam întreg neamul omenesc, a devenit cel mai aprig apărător al învățaturii Bisericii nu numai în ce privește doctrina despre existența și transmiterea păcatului originar la toți oamenii, dar mai ales în ce privește doctrina despre harul divin⁹³. Sprijinindu-se pe cuvintele Sfintei Scripturi, Augustin învață că nu este nici un om care să poată evita păcatul în viață. „Excețez pe Fecioara Maria, despre care, pentru cinstirea Domnului, nu vreau să se facă cercetare atunci când este vorba de păcate; căci nu știm oare că ei i-a fost dată o prisosință de har, pentru a birui păcatele în toate privințele; ea care a meritat să conceapă și să nască pe Acela, Care, după cum știm, n-a avut nici un

⁹⁰ Pr. Asist. Dumitru Popescu, *Ecleziologia romano-catolică după documentele celui de-al doilea Conciliu de la Vatican și ecourile ei în teologia contemporană*, teză de doctorat, în „Ortodoxia”, nr. 3, 1972, p. 344.

⁹¹ *Ibidem*, p. 345.

⁹² *De natura et gratia*, caput XXXVI, n. 42, în P.L. t. XLIV, col. 267.

⁹³ Pr. Dr. Alexandru Moisiu, *art. cit.*, p. 245.

păcat”⁹⁴. În acest loc Fericitul Augustin învață într-adevăr că Fecioara Maria nu are păcate actuale, dar nu putem admite că ea nu a avut păcatul strămoșesc. Împotriva lui Pelagiu, Fericitul Augustin susține existența și transmiterea acestui păcat la toți oamenii. „Și este atât de categoric în această privință încât a fost acuzat de Iulian de Elcana, învățăcel al lui Pelagiu, că dacă voiește să fie consecvent cu învățătura pe care o propune, trebuie să includă în această implacabilă lege a universalității păcatului originar chiar și pe Iisus Hristos”⁹⁵. Însă Fericitul Augustin îi răspunde că după mărturia Apostolului Petru (I Petru 2, 22) numai Mântuitorul singur nu a avut nici un păcat. „Acest lucru este foarte adevărat, căci desigur Hristos devenind Om, ar fi săvârșit păcatul dacă copil l-ar fi avut. Din pricina aceasta nu este nici un om, în afară de El (de Hristos), care crescând să nu fi săvârșit păcatul, fiindcă în afară de El nu este nimeni care să nu fi fost, încă de la începutul existenței sale, supus păcatului”⁹⁶. Se vede clar în aceste texte că Fericitul Augustin nu vorbește de păcatul strămoșesc, ci de păcatele actuale, pe care pentru a le învinge i-a fost dată Maicii Domnului prisosința harului. Așadar „scutirea de păcatul originar nu își află loc în sistemul augustinian”⁹⁷. Teologii romano-catolici nu își pot afla sprijin pentru învățăturile lor (*Imaculata Concepție, Maria co-mântuitoare*) în scrierile Fericitului Augustin.

Trebuie să spunem și faptul că Fericitul Augustin a fost acuzat de ereticii vremii că, dacă susține că Maria a avut păcatul strămoșesc, atunci ea nu este vrednică să-L nască pe Hristos. Dar autorul nostru spune clar că nu așază deloc sub puterea celui rău pe Maica Domnului când spune că s-a născut în păcat, căci toți muritorii se supun legii acesteia⁹⁸. El citează chiar în sprijinul acestui argument pe Sfântul Ambrozie care spunea că nu este decât un Mijlocitor între Dumnezeu și om și care nu a avut păcatul strămoșesc: Domnul nostru Iisus Hristos. „Omnes homines sub peccato nasci, quorum ipse ortus in vitio est”⁹⁹. Iar în alt loc spune: „Maria ex Adam mortua est propter peccatum”¹⁰⁰. Dacă Fericitul Augustin învață că Fecioara Maria a murit ca orice om înseamnă că el credea într-adevăr că Maria a avut păcatul strămoșesc. Ea s-a născut pe cale trupească, obișnuită, prin relația dintre bărbat și femeie, dar Duhul Sfânt a sfîntit-o, umbrind-o cu puterea Lui, pentru a o face vrednică să nască pe Fiul lui Dumnezeu. „Să vedem cum a răspuns Fecioara Maria îngerului care a vestit pe Fiul; «Cum va fi mie aceasta de vreme ce eu nu știu de bărbat?». Și a zis acela: «Duhul Sfânt Se va pogori peste tine și Puterea Celui Preaînalt te va umbri și vei naște pe Fiul lui Dumnezeu» (Luc. I, 34-35)”¹⁰¹.

⁹⁴ *De natura et gratia*, caput XXXVI, n. 42, în P.L. t. XLIV, col. 267.

⁹⁵ Pr. Dr. Alexandru Moisiu, *art. cit.*, p. 246.

⁹⁶ *De sancta virginitate*, P.L. t. XL, col. 399, după Pr. Dr. Alexandru Moisiu, *art. cit.*, p. 243.

⁹⁷ René Laurentin, *art. cit.*, în *Dictionnaire de spiritualité...*, p. 434.

⁹⁸ *Imperfectum opus*, în P.L. t. XLV, col. 1418.

⁹⁹ *Contra Julianum*, caput II, n. 32, în P.L. t. XLIV, col. 695; și *Epistola CXXXVII*, caput III, n. 12, în *Oeuvres complètes...*, Paris, 1870, t. V, col. 167.

¹⁰⁰ *In Ps. 34, Sermo 2*, în P.L. t. XXXVI, col. 335.

¹⁰¹ *Contra Maximinum arianorum episcopum*, caput XVII, în P.L. t. XLII, col. 784.

Fericitul Augustin afirmă în multe din operele sale realitatea sfințeniei Maicii Domnului, care s-a învrednicit să fie „vas ales” al Celui Preaînalt, desăvârșindu-se prin credință și ascultare. El o numește adesea „Sfânta Maria”¹⁰²; „Fericita Fecioară Maria care astăzi pentru noi s-a învrednicit să nască pe Mântuitorul lumii”¹⁰³; „Sanctus ergo Filius Dei in sancto corpore natus est”¹⁰⁴. Concluzia pe care o dă Fericitul Augustin este una singură: Fecioarei Maria i se cuvine cinstire din partea oamenilor¹⁰⁵. După cum printr-o femeie am fost dați morții, tot așa printr-o femeie trebuia să se nască pentru noi Viața, în așa fel încât diavolul să fie învins atât prin natura bărbătească, cât și prin natura femeii, deoarece el s-a bucurat de stricăciunea ambelor naturi¹⁰⁶.

Este important faptul că Fericitul Augustin face paralelismul dintre Fecioara Maria și Eva, întocmai ca Părinții Bisericii de dinaintea lui, subliniind deosebirea dintre ele. Eva a fost cauza morții oamenilor, dar Fecioara Maria s-a făcut izvor de viață pentru noi toți: „Aici se ascunde o mare taină, căci după cum prin femeie am fost dați morții, tot prin femeie s-a născut pentru noi Viața”¹⁰⁷. Iar în alt loc același adevăr îl exprimă când zice: „Fiindcă prin sexul femeiesc a căzut omul, prin sexul femeiesc a fost ridicat omul, fiindcă o Fecioară a născut pe Hristos, și o femeie i-a vestit Învierea. Printr-o femeie (a venit) moartea, printr-o femeie (a venit) Viața”¹⁰⁸.

Așadar sfințenia personală a Fecioarei Maria este după învățătura Fericitului Augustin un adevăr de credință de netăgăduit, însă nici ea nu a fost scutită de păcatul originar. Unica excepție este Mântuitorul Iisus Hristos Care a fost conceput prin puterea Duhului fără a distruge fecioria Maicii Domnului. Teologii apuseni recunosc că „doctrina augustiniană a fost timp îndelungat un obstacol pentru teologii occidentali în admiterea unei concepții imaculate (a Mariei)”¹⁰⁹.

Concluzii

Aceasta este pe scurt învățătura Fericitului Augustin despre Fecioara Maria. În operele sale nu este reflectată decât învățătura și credința creștinilor din timpul său, „învățătură care se afirmă mai ales în disputele cu ereticii. Toți ereticii, atât cei ce au negat dumnezeirea lui Iisus Hristos, cât și cei ce au tăgăduit unirea

¹⁰² *Contra Julianum*, caput I, în P.L. t. XLIV, col. 643.

¹⁰³ *Sermones ad fratres in eremo commorantes. Sermo XX – De nativitate Domini*, în P.L. t. XL, col. 1268.

¹⁰⁴ *Quaestiones veteris et novi testamenti – Quaestio LI*, în *Oeuvres complètes...*, Paris, 1871, t. XI, col. 263.

¹⁰⁵ *Sermones ad fratres in eremo...*, în P.L. t. XL, col. 1268.

¹⁰⁶ Pr. Dr. Alexandru Moisiu, *art. cit.*, p. 250.

¹⁰⁷ *De agone christiano*, în P.L. t. XL, col. 303.

¹⁰⁸ *Sermo CCLXXXIX*, n. 2, în P.L. t. XXXIX, col. 1308, după Pr. Dr. Alexandru Moisiu, *art. cit.*, p. 250.

¹⁰⁹ René Laurentin, *art. cit.*, în *Dictionnaire de spiritualité...*, p. 435.

ipostatică, au tăgăduit în aceeași vreme și maternitatea divină a Maicii Domnului și calitatea ei de Mamă a lui Dumnezeu¹¹⁰.

1. Fericitul Augustin a știut să prezinte în operele sale învățătura ortodoxă despre Fecioara Maria, prin raportarea la Persoana divino-umană a Mântuitorului nostru Iisus Hristos. Învățătura sa despre Întruparea Mântuitorului este cea ortodoxă. Se impune o remarcă care se referă la rolul umanității răscumpărate. Fericitul Augustin nu a elaborat o lucrare în care să insiste în mod special asupra umanității lui Iisus Hristos. „Atunci când a făcut acest lucru l-a făcut numai pentru a evidenția Logosul¹¹¹. Ceea ce-l evidențiază pe Fericitul Augustin este învățătura lui despre Întruparea Fiului lui Dumnezeu ca acțiune a Sfintei Treimi în lume. Fecioara Maria împlinește prin credința ei porunca lui Dumnezeu, iar relația ei cu Fiul este una intimă, interioară. Fiul lui Dumnezeu este consubstanțial cu Tatăl și provine din Tatăl, iar Fiul Omului n-a început să fie decât prin Fecioara Maria. De aceea, la divinitatea Fiului a venit să se adauge umanitatea, dar din unirea aceasta nu a rezultat o a patra persoană, ci a rămas Treimea.

2. Vorbind despre maternitatea Mariei, Fericitul Augustin arată că aceasta nu ar fi însemnat nimic dacă nu L-ar fi purtat pe Hristos în inimă. Ea a fost Mama Lui, dar și ucenica Lui. L-a născut pe Hristos, dar a și crezut în El. Maria e mamă nu a dumnezeirii sau a Cuvântului ca natură divină, ci ea a născut Cuvântul Lui Dumnezeu care în ea și prin ea și-a luat firea omenească. Fericitul Augustin arată că Fiul lui Dumnezeu n-a trecut prin sânul fecioresc al Mariei așa cum trece apa care curge printr-un canal, luând trup aparent. Hristos a luat trup real, întreg, făcându-Se Dumnezeu și Om deopotrivă. El combate astfel pe docheti, pe monofiziți și nestorienii.

3. Nașterea feciorenică a Mariei și păstrarea fecioriei după naștere este un adevăr unanim mărturisit de autor. El folosește argumente biblice, patristice și chiar raționale pentru susținerea acestui adevăr de credință. Maria a strălucit prin fecioria ei înainte de naștere (*ante partum*), în timpul nașterii (*in partum*) și după naștere (*post partum*). Ea a trăit într-o curăție trupească și sufletească desăvârșită: așa se și cuvinea celei care avea să nască pe Fiul lui Dumnezeu¹¹².

4. În ceea ce privește raportul dintre Fecioara Maria și Biserică, se observă la Fericitul Augustin o învățătură clară, ortodoxă. Maria este și ea membră a Bisericii, sfântă și aleasă. Există și o complementaritate între Biserică și Fecioara Maria: Biserica este „Trupul lui Hristos”, „Mireasa Lui Hristos”, iar Fecioara Maria este „Maica Lui”. Precum Maria este Fecioară și Mamă, tot așa Biserica „quia in multis est mater unitatis¹¹³. Așadar, Fecioara Maria este **model al Bisericii lui Hristos. În ea se află prefigurată ceea ce urmează a se realiza în Biserică.**

5. Precum Biserica, Maria este „Maică Sfântă și demnă de cinstire; ea naște și rămâne Fecioară¹¹⁴. Sfințenia Maicii Domnului este un adevăr care nu este pus

¹¹⁰ Pr. Dr. Alexandru Moisiu, *art. cit.*, p. 251.

¹¹¹ Doctorand Costache Buzdugan, *art. cit.*, p. 533.

¹¹² Pr. Dr. Alexandru Moisiu, *art. cit.*, p. 236.

¹¹³ *Sermo CXCII*, caput II, n. 2, în P.L. t. XXXIX, col. 1012.

¹¹⁴ René Laurentin, *art. cit.*, în *Dictionnaire de spiritualité...*, p. 434.

la îndoială de Fericitul Augustin. Ea a avut totuși păcatul strămoșesc, singura excepție fiind Mântuitorul Iisus Hristos, care S-a zămislit în sânul ei fecioresc prin puterea Duhului Sfânt. Putem afirma așadar că cinstirea și cultul Maicii Domnului își au temei deplin în operele Părintelui latin.

6. În ceea ce privește stilul operelor și vocabularul Fericitului Augustin teologii arată că este „deosebit de bogat și variat”¹¹⁵. Fără a fi un creator de cuvinte, nici un înnoitor în doctrină, Augustin a reușit prin fraza sa ritmică să comunice gândirea și adevărata învățătură creștină. „Secretul artei sale este sufletul, pasiunea sinceră, care se reflectă în expresia sa; expresie care este uneori impetuoasă, violentă, ca un torent care mătură tot ceea ce întâlnește în cale, iar alteori este calmă, liniștită, emoțională, asemănându-se cu undele unui râu ce curge liniștit la vale”¹¹⁶. „Nesfârșita dragoste pentru Domnul nostru Iisus Hristos, originalitatea și adâncimea cugetării sale, trăirea duhovnicească și mai ales sinceritatea mărturisirilor sale, apropie pe Fericitul Augustin de Părinții Capadocieni, de căldura și lumina spiritualității noastre răsăritene”¹¹⁷.

Bibliografie

I. Izvoare

Migne, J. P., *Augustini (Sancti Aurelii), Hipponensis episcopi, Opera Omnia*, t. XXXII- XLVI, Paris, 1841-1849. Am consultat mai ales următoarele lucrări:

1. *Contra Julianum*, în P.L. t. XLIV, col. 641-881.
2. *De agone christiana*, în P.L. t. XL, col. 289-309.
3. *De consensu Evangelistarum (libri IV)*, în P.L. t. XXXIV, col. 1041-1229.
4. *De doctrina christiana (libri IV)*, în P.L. t. XXXIV, col. 15-121.
5. *De Fide et Symbolo*, în P.L. t. XL, col. 181-197.
6. *De Incarnatione Verbi ad Januarium libri duo collecti ex Origene*, în P.L. t. XLII, col. 1175-1193.
7. *De Mirabilibus Sacrae Scripturae (libri III)*, în P.L. t. XXXV, col. 2149-2190.
8. *De natura et gratia*, în P.L. t. XLIV, col. 247-291.
9. *De sancta virginitate*, în P.L. t. XL, col. 373-395.
10. *De Symbolo ad Catechumenos (tractatus IV)*, în P.L. t. XL, col. 627-669.
11. *De Trinitate (libri XV)*, în P. L. t. XLII, col. 819-1098.
12. *De Unitate Sanctae Trinitatis*, în P.L. t. XLII, col. 1207-1213.
13. *Enarrationes in psalmos*, în P.L. t. XXXVI.
14. *Enchiridion de Fide, Spe et Charitate*, în P.L. t. XL, col. 231-289.
15. *Epistolae ipse etiam episcopo scriptae, quamrum tempus minus compertum est*, în P.L. t. XXXIII, col. 1025-1093.

¹¹⁵ Constantin I. Balmuş, *Étude sur le style de Saint Augustin*, Paris, 1930, p. 315.

¹¹⁶ *Ibidem*, p. 317.

¹¹⁷ Magistrand Ștefan C. Alexe, *Conceptia Fericitului Augustin despre păcat și har*, în „Studii Teologice”, nr. 5-6, 1956, p. 331.

16. *Epistolae quas scripsit religio vitae tempore (ab anno 411 ad 430)*, în P.L. t. XXXIII, col. 471-1025.

17. *In Joannis Evangelium tractatus*, în P.L. t. XXXV, col. 1379- 1977.

18. *Quaestiones Veteris et Novi Testamenti*, în P.L. t. XXXV, col. 2213-2417.

19. *Sermones ad fratres in eremo*, în P.L. t. XL, col. 1235-1396.

20. *Sermones de Sanctis*, în P.L. t. XXXIX, col. 1247-1492.

21. *Sermones de Tempore*, în P.L. t. XXXIX, col. 995-1246.

22. *Tractatus de Assumptione B. Mariae*, în P.L. t. XL, col. 1141-1147.

Péronne, Écalle, Vincent, Chaepentier, Barreau, *Oeuvres complètes de Saint Augustin, évêque d'Hippone*, t. I- XXXII, Paris, 1869-1878. Am consultat mai ales următoarele lucrări:

1. *De consensu evangelistarum*, Paris, 1871, tome VIII, col. 425-675.

2. *De doctrina christiana*, Paris, 1873, tome VI, col. 439-592.

3. *De mirabilibus sacrae scripturae*, Paris, 1871, tome XI, col. 121-194.

4. *Quaestiones veteris et novi testamenti*, Paris, 1871, tome XI, col. 202-498.

5. *In Joannis evangelium tractatus*, Paris, 1869, tome IX, col. 217-627.

II. Lucrări adiacente

1. Agaësse, Paul, *Augustin, Saint, Commentaire de la première épître de S. Jean*, Paris, 1961.

2. Balmuș, I. Constantin, *Étude sur le style de Saint Augustin*, Paris, 1930.

3. Coman, Pr. Prof. Ioan G., *Patrologie*, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1988.

4. *Idem*, „Si Cuvântul Trup S-a făcut”, Editura Mitropoliei Banatului, Timișoara, 1993.

5. Laurentin, René, „Marie (Sainte Vierge)”, în *Dictionnaire de spiritualité ascétique et mystique; doctrine et histoire*, Beauchesne, Paris, 1977.

6. ***, „Maria”, în *Encyclopaedia Universalis*, t. X, Paris, 1968.

7. Portalié, E., „Augustin (Saint)”, în *Dictionnaire de Théologie Catholique*, Paris, 1923, t. I, col. 2268-2472.

8. ***, „Saint Augustin”, în *Encyclopaedia Universalis*, t. XV, Paris, 1968.

9. Scharpff, „Augustinus (Aurelius)”, în *Dictionnaire encyclopédique de la Théologie catholique*, t. II, Paris, 1869.

10. Toniolo, E., „Padri della chiesa”, în *Novo dizionario di Mariologia*, Roma, 1988.

III. Reviste

1. Alexe, Magistrand Ștefan C., *Concepția Fericitului Augustin despre păcat și har*, în „Studii Teologice”, nr. 5-6, 1956.

2. Alexe, Profesor Ștefan, *Fericitul Augustin în românește*, în „Mitropolia Olteniei”, nr. 11-12, 1957.

3. Buzdugan, Doctorand Costache, *Învățătura despre întrupare la Fericitul Augustin*, în „Studii Teologice”, nr. 7-8, 1973.

4. Coman, Pr. Prof. Ion G., *Opera Fericitului Augustin și critica personală teologică din Retractările sale*, în „Studii Teologice”, nr. 1, 1959.

5. Cornițescu, Magistrand Constantin, *Fericitul Augustin despre Sfântul Duh*, în „Studii Teologice”, anul XVII, nr. 5-6, 1965.
6. Ică, Magistrand I. Ioan, *Doctrina Fericitului Augustin despre Sfânta Treime după tratatul «De Trinitate»*, în „Studii Teologice”, nr. 3-4, 1961.
7. Moisiu, Pr. Dr. Alexandru, *Ce ne învață Fericitul Augustin despre Maica Domnului*, în „Mitropolia Ardealului”, nr. 3-4, 1960.
8. Popescu, Pr. asist. Dumitru, *Ecleziologia romano-catolică după documentele celui de-al doilea Conciliu de la Vatican și ecourile ei în teologia contemporană*, teză de doctorat, în „Ortodoxia”, nr. 3, 1972.
9. Rezuș, Preot Prof. Petru, *Mariologia ortodoxă*, în „Ortodoxia”, nr. 4, 1950.

Virgin Mary in the writings of Blessed Augustine

The study 'Virgin Mary in the writings of Blessed Augustine' written by Rev. Drd. Adrian Dinu comes to offer a new insight in the Marian theology of the Blessed Augustine.

Known as a pillar of the Western Church, Blessed Augustine is a summit of the Christian theology and a great biblical interpreter and mystic.

We are introduced in the theme with some information about the life and activity of the famous theologian.

Then, the relation between the Most Holy Trinity and the Mother of God is treated and the author reaches the conclusion that the Incarnation is an action of the Holy Trinity in the world. Even the Annunciation, the 'beginning of salvation' is a whiteness of work of the Most Holy Trinity in the world:

'The Holy Spirit will come upon you, and the power of the Most High will overshadow you; and for that reason the holy Child shall be called the Son of God'. Augustine discover new mystical correspondences between 'the old Eve', that brought the death in the world and 'the new Eve', the Mother of God that brought in the world the remissions of sins, the salvation, the Way, the Truth and the Life.

The next chapter of the study treats the divine and human maternity of the Blessed Virgin. To give birth and to educate the Son and the Word of God is the greatest mission a human being could accomplish.

Then, Rev. Adrian Dinu comment the Blessed Augustine position concerning Immaculata Conceptio and Aeiparthenia (Mary Ever Virgin, before, during and after giving birth). The relation between Mary, the Mother of God and the Church is a very special one, because Virgin Mary is the Bride of Christ and also the Church. In fact, the Mother of God is the icon of the Church, because in the Church, the Mystical Body of Christ, the deification (theosis) is operated. Christ is incarnated and become alive in every Christian human being, so the Mother of God is the icon of the Christian soul, Mother and Virgin - as Saint Maximus the Confessor stated - mother because gives birth to virtues and virgin because remain innocent and faithful to his Groom, our Saviour Jesus Christ. The Holiness and the Honour of our Mother, Virgin Mary comes to accomplish the goal of the study. Conclusions follow to show the great importance of the Marian devotion and theology in the work of Blessed Augustine.